

Relácia – vypaľovanie trávy.

S príchodom jarných dní sa každoročne v prírode vytvárajú podmienky pre zvýšené nebezpečenstvo vzniku požiarov. Z týchto dôvodov je potrebné upozorniť Vás na typické príčiny a poskytnúť Vám rady, ako tieto riziká podstatne obmedziť.

Pri potulkách lešom a okolitou prírodou, ale aj pri bežnej turistike môžeme v týchto mesiacoch v prírode zistiť priaznivé podmienky pre zvýšené nebezpečenstvo vzniku požiarov. Jarné mesiace sú obdobím, keď sa nová vegetácia začína rozvíjať a zostatky minuloročnej suchej trávy, lístia, ihličia a konárov predstavujú v tomto smere veľké nebezpečenstvo. Ohrozenie v tomto období rozširujú aj klimatické faktory ako sucho, vietor, stav vegetácie, množstvo vyschnutej hmoty, ale aj samotné aktivity človeka, ku ktorým patrí bežná turistika a najmä fajčenie.

Dôrazne Vás upozorňujeme na nebezpečenstvo vypaľovania trávy a nepotrebného odpadu zo záhrad, ktoré každoročne spôsobujú smrteľné zranenia najmä občanov z radov dôchodcov, ale i veľa požiarov hospodárskych budov, stohov slamy a lesných porastov. I napriek pravidelným varovaniam zo strany orgánov štátneho požiarneho dozoru, napriek upozorňovaniam preventívárov požiarnej ochrany obcí a členov kontrolných skupín – vypaľovanie trávy na Slovensku ako keby sa stalo národným športom. Ignorujeme aj každoročné štatistické čísla, ktoré dvíhajú varovný prst, sme ľahostajní k materiálnym škodám, ktoré spôsobili požiare trávnatých porastov, ale aj k počtu zranených osôb, pokiaľ sa to nedotýka nás alebo našich blízkych.

Či už pri turistike alebo cestovaní autom resp. vlakom, často krát sme sami svedkami vypaľovania trávnatých porastov. Najčastejšie sa jedná o prírodné lúky a pasienky, spoločensvá na brehoch vodných tokov ako aj oblastí pri cestných a železničných komunikáciách a ochranných hrádzach. Spôsob „úpravy“ týchto priestorov vypaľovaním sa stal pre nás najjednoduchším, pričom nás nezaujíma škodlivosť vypaľovania na rastlinstvo, živočíšstvo, pôdu, ale aj naše peňaženky a v neposlednom rade i na naše zdravie. Rastliny sú najcitlivejšie najmä na začiatku vegetačného obdobia. Teplota pri vypaľovaní trávy dosahuje vysoké hodnoty, v dôsledku ktorých dochádza k poškodzovaniu obnovovacích pletív rastlinstva – semien, cibuliek a púčikov. Následkom vypaľovania trávy teda dochádza k narušeniu druhového zloženia a narušeniu autoregulačnej schopnosti a štruktúry spoločenstva, v ktorom má každý jedinec svoju funkciu.

Vypaľovanie trávy vplýva či už priamo alebo nepriamo aj na všetky druhy živočíchov, ktoré žijú v týchto lokalitách. Priamy vplyv vypaľovania predstavuje samotný úhyn jednotlivých vývinových štádií živočíchov, nepriamy vplyv má za následok migráciu živočíchov do príľahlých vhodných lokalít s náhradnou formou potravy. Oheň a vysoká teplota zničia všetky vývinové štádiá hmyzu, či už sa jedná o vajíčka prezimujúce na rastlinstve, húsenice ukryté v suchej vlnajšej vegetácii alebo kukly uložené v zámočkoch na povrchu pôdy. V danej lokalite tak dochádza k vyhynutiu nielen chráneného, ale aj užitočného a sociálneho hmyzu a motýľov. Nepriaznivý vplyv postihuje aj obojživelníky a plazy. Hynú mláďatá, dospelí jedinci, ale aj znášky vajíčok, ktoré sa vyvíjajú práve v kôpkach suchej trávy, chrastí, prípadne pod kameňmi. Železničný násyp, ktorý poskytuje životný priestor rádovo desiatkam jašteríc alebo lúka, na ktorej sa dajú nájsť až stovky jašteríc, slepúchov a hadov, ktoré sú viazané na najčastejšie vypaľované plochy sa tak často stávajú ich pohrebiskom.

Ušetrené pred vypaľovaním trávy nie je ani vtáctvo. Viaceré druhy ako napr. pŕhľaviar čiernohlavý, ľabtuška lúčna, trasochvosť žltý, strakoš obyčajný, ale i veľa ďalších druhov začína hniezdiť už v apríli. Vypaľovaním trávy tak dochádza k likvidácii ich hniezd a celého potomstva.

Mýtus o tom, že vypaľovanie trávy má priaznivý vplyv na pôdu tiež nie je pravdivý. Pri vypaľovaní ako prvá zhorí organická humusová frakcia, čím sa pôda ochudobní o značné množstvo minerálnych látok. Zvyšuje sa tak erózna ohrozenosť, umožní sa tak vyšší výpar a presychanie pôdy. Po vypálení pozemku sa stáva pôda tiež podstatne citlivejšou na mechanické poškodenie v dôsledku pohybu, napr. dobytky alebo mechanizmov po jej povrchu.

A čo hovorí o vypaľovaní zákon č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi? Ten hovorí jednoznačne. Fyzickej osobe, ktorá vypaľuje porasty bylín, kríkov a stromov alebo zakladá oheň v priestoroch alebo na miestach, kde by mohlo dôjsť k jeho rozšíreniu, môže Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru uložiť pokutu až do výšky 331,-€. Ešte prísnejší postih je pre právnické alebo podnikajúce osoby, ktorým Okresné riaditeľstvo HaZZ môže za vypaľovanie porastov bylín, kríkov a stromov alebo zakladanie ohňa v priestoroch alebo miestach, kde by mohlo dôjsť k jeho rozšíreniu uložiť pokutu až do výšky 16.596,-€. Takže skôr ako škrtneme zápalkou pred vypaľovaním trávy zvažme, či to stojí za to.

Nezabúdajte venovať pozornosť aj pobytu detí v prírode, pamätajte na to, že odhodená neuhášená cigareta i zápalka sú častou príčinou požiarov trávnatých a lesných porastov.

Upozorňujeme turistov, že oheň možno klásť v lese len na určených vyznačených miestach a zvýšenú pozornosť treba venovať jeho uhaseniu pri odchode.

Lesy sú našim bohatstvom, upevňujú a vracajú nám zdravie. Z ekologického hľadiska plnia nenahraditeľnú funkciu. Len spoločné úsilie, opatrnosť a ostražitosť nám pomôžu preklenúť toto obdobie zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov bez veľkých morálnych a finančných strát.

Na záver nám dovoľte zaželať Vám v mene Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru vo Zvolene pokojné prežitie jarného obdobia a príjemný pobyt v prírode.